

Karşıyaka'dan Merhabalar,

Bilgisayarlar ve 'database'ler günümüz satrancına damga vururken, hele de onca zamandır güncellenmemiş olan *Analiz* köşesinde, siz satrançseverlerin açılış yazılarıyla karşılaşması pek de heyecan verici olmamalı. Ancak AYGE Bölgesel Eğitim Kampları'nda gözlemlediğim ciddi bir konu beni bu yazıyı yazmaya zorladı. Korkarım ki karşılaşacağınız, genç bir satrançseverden, 'eski kafalı' bir köşe yazısı olacaktır!

“Usta ve yaşlı eller, bilgisayarların olabileceğinden her zaman daha iyi öğretmenler olacaktır!”

– Garry Kasparov (New in Chess, 2005 – Sayı 7)

Profesyonel düzeyde 'database'ler ve kuvvetli analiz motorlarıyla donatılmış bilgisayarlar olmadan tutunmak pek de gerçekçi bir beklenti olamaz. Ancak, henüz satrancın temel ilkelerini kafalarında oturtmaya başlayan genç usta adaylarımızın – hele de Dünya Şampiyonları'nın isimlerini dahi bilmezken – “*Fritz bu konuma 0.40 veriyor*”, “*bence Hiarcs bu konumu rahatlıkla savunur*” benzeri şekilde sürekli olarak konuşmaları altyapı anlamında karşı karşıya olduğumuz ciddi bir problemi ortaya koyuyordu. Oysa bu denli erken yaşlarda gereğinden fazla ezberci bir yaklaşım, usta adaylarımızın yaratıcılıklarına darbe vurmuyacak mıydı?

“Peki, bilgisayarlar olmadan nasıl açılış çalışacağız?” sorusu, yine kamplarımızdaki öğrencilerin bana yönelttikleri önemli bir soruydu. Sanki bilgisayarlar öncesinde açılışlar mevcut değilmiş, eskiden uluslararası turnuvalarda oynayan sporcularımız birer bavullarını kitapları ve açılış notları için ayırmazlarmış gibi...

Bostanlı'daki evimin balkonunda oturup kahvemini masaya koyduktan sonra bir maç analizi yapmak, benim için en keyifli anlardandır. Uzun zaman sonra önüme takımı alıp, balkonda oturduğumda bu kez amacım bir parti analizi değil, *Analiz* köşesi hazırlığı oldu. Bu köşemde açılış konusunda kendi tecrübelerimden bir durumu sizlerle paylaşmak istiyorum. Ancak öncelikle GM Johannessen'in değindiği, açılışta hazırlık hakkındaki doğru süreci burada ortaya koymakta yararının olacağını düşünüyorum. (*The Ruy Lopez: A Guide for Black, Gambit Publications 2007*).

Adım 0: Açılış Hakkında Ön Bilgi Edinilmesi

Adım 1: Seçeneklerin Gözden Geçirilmesi

Adım 2: Yan Varyantın Seçimi

Adım 3: Hazırlığa Hazırlık

Adım 4: Kritik Konumların Belirlenmesi

Adım 5: 'Kahramanlar' Arayışı

Adım 6: Sakin Varyantlarla Karşılaşma

Adım 7: Detaylı Hazırlık

Adım 8: Sınama

Adım 9: Repertuarın Tamamlanması

Adım 10: Rakibe Hazırlık

Adım 11: Turnuva Uygulaması

Adım 12: Yeni Bir Açılış Arayışı!

Elbetteki Norveç'li genç büyükustanın 'basamak basamak' tavsiyeleri çok yararlı olup, her daim bizlere yön gösteren ilkeler olarak kulağımızın bir köşesinde bulunmalı. Ancak unutmamız gereken, kendi tecrübelerimizin de en az bu ilkeler kadar önemlidir. Ben de bu düşüncelerle 2003 yılındaki İzmir Grandprix turnuvasında yaşadığım mağlubiyeti ve bu sonuç sonrasında elde ettiğim kazanımlarımı sizlerle paylaşmak istedim. Açılış konusu bu *Analiz* köşesinin konusu olduğuna göre, mücadelenin bu bölümüne daha fazla yoğunlaşmamı anlayışla karşılarırsınız.

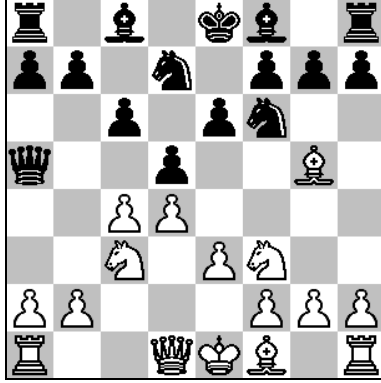
Shojaat Ghane (2374) – Alper Efe Ataman (2197)

İzmir Grandprix Turnuvası 2003, [D52], (Ataman, A)

1 d4 d5 2 c4 e6 3 ♘c3 ♘f6 4 ♗g5 ♘bd7 5 e3

Burada 5 cxd5 exd5 6 ♖xd5? devam yolu elbetteki kötüdür: 6...♗xd5! 7 ♘xd8 ♙b4+ 8 ♚d2 ♙xd8 sonrasında siyahlar taş kazanırdı.

5...c6 6 ♖f3 ♚a5 (D)

Cambridge – Springs Savunması. İlk olarak 2. Dünya Şampiyonu Lasker tarafından 1892 yılındaki New York simultanesinde Albert Hodges'a karşı ortaya konmuş olan varyant, Kabul Edilmemiş Vezir Gambiti'nde siyahların en güvenilir silahlarından birisidir. Devam yolu ismini ise 1904 yılında Cambridge – Springs turnuvasında sıkça uygulanmasından almıştır. Fransız Savunması gibi siyah merkez piyonların beyaz karelere yerleştirilmiş olması nedeniyle, c8-filinın geleneksel problemi burada da hissedilir. Ancak Cambridge – Springs Varyantı'nın temel hedefi de filin sıkıntısını çözmektir. Nasıl mı?

2. Dünya Şampiyonu Emanuel Lasker

- * h4-d8 diagonalı üzerindeki açmazdan kaçarak.
- * ♚a5 – ♙b4 bataryası ile c3-karesi üzerine baskı uygulayarak.
- * Siyah vezir ile 5. yataydan file gizli bir baskı uygulayarak.
- * Uygun zamanlarda ...e5 ya da ...c5 sürüşlerini ortaya koyarak c8-filinın sıkıntısını çözmeye çalışarak.

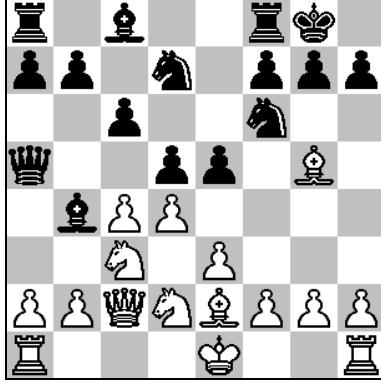
Birçok durumda siyahların taktiksel olanaklar elde etmesi nedeniyle, devam yolu özellikle de alt yaş grupları turnuvalarında kendisine oldukça fazla taraftar bulmuştur. Ana olarak beyazların burada verebileceği 2 mantıklı tepki olmalı:

- a) 7 ♖d2 – Siyahların olası ...♗e4 hamlesi ile c3-karesi üzerine uyguladığı baskıyı engelleyerek.
- b) 7 cxd5 – Rakibinin 7...exd5 tepkisi 5. yatay üzerindeki baskıyı yok edeceğinden, merkezde piyon çoğunluğu elde etmek amacıyla.

Diğer bir alternatif olan 7 ♚c2 hamlesi de 7...♗e4! ile yanıtlanırdı. Takiben yapılacak olan ...♙b4 hamlesi ise siyahların c3-karesi üzerindeki baskısını en üst düzeye taşırdı. İncelenen partide 'b

seçeneği' İran'lı rakibimin tercihi olmuştu. Ancak partinin devamına geçmeden önce ana varyantlar nasıl, onu bir hatırlayalım:

a) 7 ♘d2 ♗b4 8 ♖c2 0-0 9 ♕e2 e5!? (D)

Siyahlar c8-filinin sıkıntısını çözmeyi hedefliyordu.

10 0-0

10 ♕xf6 ♘xf6 11 dxe5 ♗e4! 12 ♘dx4 dxe4 13 0-0 ♕xc3 14 ♖xc3 ♖xc3 15 bxc3 ♗e8 16 ♗d1 ♘f8! ve eşitlikle.

10...exd4 11 ♗b3 ♖c7 12 ♘xd4 dxc4 13 ♕xc4 ♕xc3 14 bxc3 ♖e5 15 ♕f4 ♖c5 16 ♕d3 ♗e5 ve beyazlara hafif üstünlükle...

b) 7 cxd5

Doğru bir açılış yaklaşımından söz etmek gerekirse, pratik anlamda oyuncuya iyi sonuç vermesi açısından 7 cxd5 hamlesi sonrasında siyahlar 7 ♘d2 ve 7 ♕xf6 gibi alternatif devam yollarını unutmamalı ve yalnızca 7 cxd5 varyantına konsantre olmalıdır.

7...♘xd5

Az önce belirttiğim gibi 7...exd5 hamlesi siyahların 5. yataydan oluşturmak istediği gizli baskıyı yok ederek ...♖a5 sortisini anlamsız kılar. Dolayısıyla siyahların bu şekilde 5. yatayı açık tutması ve c3-karesine baskı uygulaması çok daha mantıklıdır.

8 ♗c1!?

Aslında mantıklı görünmesine karşın benim açımdan oldukça beklenmedik bir hamle. Elbetteki 8 ♖d2 ♗b4 9 ♗c1 h6! devam yoluyla meşhur Kramnik – Ivanchuk şablon partisini izlemek umuduyla 7...♘xd5 hamlesini uygulamıştım.

7 cxd5 Varyantı İçin Şablon Parti:

Oynadığımız varyantlara ilişkin bazı önemli partileri bilmek, doğru bir açılış hazırlığının olmazsa olmazlarından. Bu şekilde, kendi mücadelelerimizde bire bir aynı senaryolarla karşılaşmasak bile, oluşan konumlardaki benzerlikler bizlere ilham kaynağı olabilir. Ayrıca kuvvetli bir oyuncuyla aynı şekilde oynadığımızı bilmek de parti esnasında pratik anlamda bizlerin özgüvenini arttıracaktır. Şimdi incelenecek olan Kramnik – Ivanchuk partisinin, ne denli önemli olduğunu kendi mağlubiyetim üzerine yaptığım analizler sırasında daha iyi anlayabileceğim.

GM Vladimir Kramnik (2715) – Vassily Ivanchuk (2700)

Novgorod 1995, [D52]

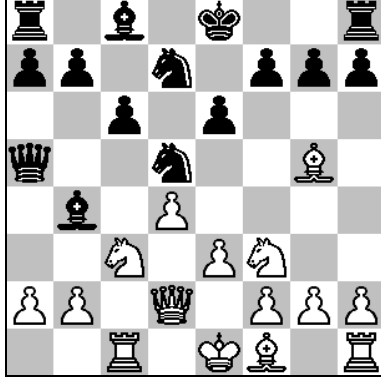
1 ♘f3 ♗f6 2 c4 c6 3 ♘c3 d5 4 d4 e6 5 ♕g5 ♗bd7 6 e3 ♖a5

Farklı bir hamle sırasıyla Cambridge – Springs Varyantı'nın ana konumuna ulaşıldı.

7 cxd5 ♞xd5 8 ♖d2

Ghane – Ataman, 1-0 partisinin aksine, 7 cxd5 devamyolunun ana hamlesi 8 ♖d2 hamlesidir.

8...♙b4 9 ♖c1 (D)

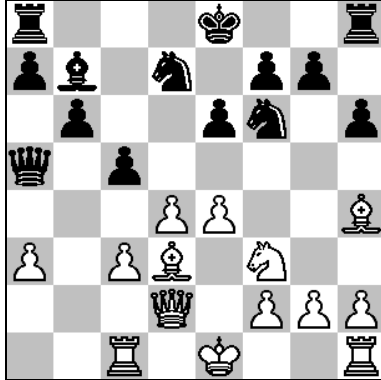
9...h6!

Şahın konumunun belirlenmesinden önce, filin yalnızca şah kanadında hareket edebilmesini sağlayan önemli bir hamle. Rutin bir şekilde oynanacak olan 9...0-0?! şüpheli olurdu: 10 a3! ♙xc3 11 bxc3 ♖xa3 12 e4 ♞5f6 13 ♙d3 ve gelişim üstünlüğü sayesinde beyazlara avantajlı olarak.

10 ♙h4 c5 11 a3 ♙xc3 12 bxc3 b6!

Siyahlar sürekli olarak şahının konumunu ...0-0 hamlesiyle belirlemeyi erteliyor. Ayrıca c8-filin sıkıntısı bu kuvvetin b7-karesinden geliştirilmesi ile ortadan kaldırılacak ve merkezde ciddi bir baskı oluşturulabilecekti.

13 e4 ♞5f6 14 ♙d3 ♙b7 (D)

15 d5!

Etkili bir piyon fedası. Amacı 15...exd5?! yanıtına karşılık 16 e5! hamlesiyle siyah atı zor durumda bırakmaktır: 16...♞e4 17 ♙xe4 dxe4 18 ♖d6 g5 19 ♞xg5! ve beyazlara kazanarak. Zor durumlarda ortaya koyduğu ilginç fikirlerle tanınmış bir büyükusta olan Ivanchuk da verdiği tepki ile satrançseverlerin kendisinden olan beklentilerini boşa çıkartmıyordu.

15...c4!!

Tüm varyantın ayakta kalmasını sağlayan taktik yanıt. Şimdi 16 ♙xc4 hamlesi e4-piyonunu korunması bırakırken, biraz önceki siyah karelerden mat fikrini sürdürmeyi hedefleyen 16 ♙b1 hamlesi de yeterli olmaz: 16 ♙b1 exd5! 17 e5 ♞e4 18 ♙xe4 dxe4 19 ♖d6 ♖c5!. Bu defa, c5-karesi vezirin kullanımına boşaltılmış ve beyaz vezirin h4-filiyle ortaklaşa bir şekilde siyah

karelerden şahı sıkıntı altına alma girişimi etkisizleştirilmiştir. Bu olanak sayesinde Ivanchuk konumunu toparlamayı başarıyordu.

16 dxe6 cxd3 17 exd7+ ♖xd7 18 ♖xd3 g5!

Siyahlar ...♗c5 hamlesiyle e4-piyonunu düşürmeyi hedefliyordu, ancak bu hamleye verilecek olan ♖d6 yanıtı bizlere bir kere daha merkezdeki şahın siyah karelerde yaşadığı sıkıntıyı hatırlatırdı. Dolayısıyla, siyahlar öncelikle h4-filinini e7-karesine göz dikişini ortadan kaldırıyordu.

19 ♗g3 ♗c5 20 ♖d6 ½

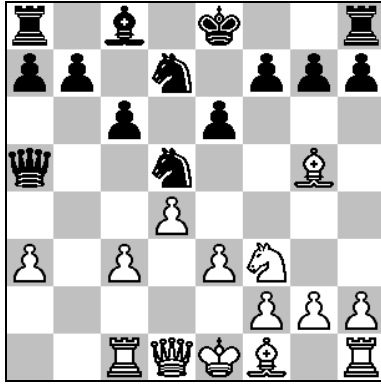
Birçoğumuz için erken verilmiş bir beraberlik kararı olabilirdi, ancak beyazlar piyonun alınması sonrasında file dokunamayacaktı: 20...♗c5 21 ♖c7 0-0! 22 ♖xb7 ♗c5 (bu defa sıkıntı yaşayan merkezdeki beyaz şah oluyordu) 23 ♖c6 ♗d3+ ve siyahlara üstünlükle. Dolayısıyla beyazların 22 ♖xb7 hamlesi yerine, 'önce şahın güvenliği' deyip 22 0-0 hamlesini ortaya koyması bizlere aşağı yukarı eşit olan bir konum sunardı.

Bu 'köşeli parantez'i kapattıktan sonra tekrar partimize dönebiliriz...

8...♗b4

...♖a5-♗xd5 hamleleriyle ortaya konmuş olan plana, doğru bir şekilde sadık kalarak.

9 a3 ♗xc3+ 10 bxc3 (D)

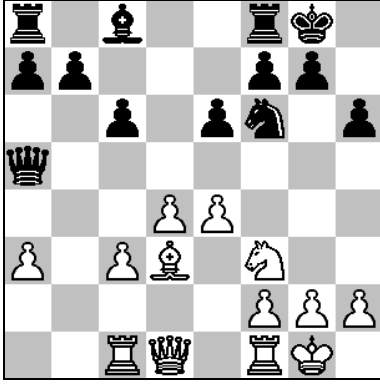

Kasparov, Bacrot gibi oyuncuların antrenörlüğünü yapmış olan GM Dorfman'ın tabiriyle konumdaki ilk kritik an. Beyazlar merkezde inisiyatif ve tahtada gelişim üstünlüğü elde etmek amacıyla bir piyon feda etti; fakat, bunu kabul edip etmemek siyahların tercihinde.

10...0-0?!

Fedayı reddetmenin yanlışlığının yanı sıra siyah şahın konumunun erken belirlenmesi, beyazların konumunun gereksinim duyduğu doğru planı kurmasına yardımcı olmaktadır. Verilmiş olan bu yanlış kararda, Kramnik – Ivanchuk, Novgorod 1995 ½ partisindeki benzer yaklaşımın (fedanın reddedilmesi gerektiği düşüncesi) izleri olduğunu söylemeliyiz. Bazen ön bilgilerimiz de bize ihanet edebiliyor, öyle değil mi? Şimdi beyazların hızlıca konumunu geliştirirken, siyahların Cambridge – Springs Varyantı'nın yanlış oynanması nedeniyle sıklıkla karşımıza çıkan vezir kanadı kuvvetlerinin gelişimsizliğine tanık olacağız.

11 e4 ♗5f6 12 ♗d3 h6?! 13 ♗xf6 ♗xf6 14 0-0 (D)

Böylelikle beyazlar tahtanın her bölgesinde üstünlük elde ettiler. Dikkate değer bir nokta da, siyahların g5-karesinin kontrolünü sağlamak amacıyla yaptığı 12...h6 hamlesi sonrasındaki taş kırışmasının, siyah atı önemli d7-karesinden etmiş olmasıdır. Bu durum, Cambridge – Springs Savunması'nın ana amaçlarında dile getirdiğimiz c8-filinin sıkıntısını çözme konusuna da darbe vurmaktadır: d7-karesindeki atın yokluğunda, siyahların ortaya koymak istediği ...e5 ya da ...c5 piyon sürüşlerinin uygulanması da güçleşmiştir.

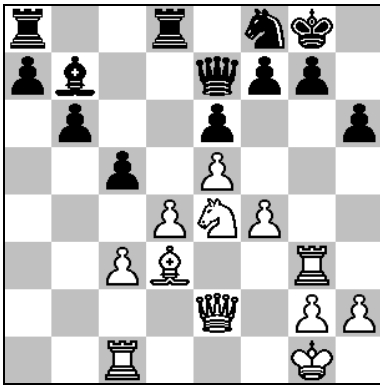
14...♖d8 15 ♔e2 ♞d7 16 e5 ♔xa3

Partinin üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra kendimi, fedayı kabul edecek olduktan sonra acaba neden en başta kabul etmediğim sorusuna yanıt aramaktan alıkoyamıyordum. Bir plandan, bambaşka bir plana geçmek genellikle tempo kayıplarına neden olmaz mıydı? Bu özgün konumda da, zaten gelişim sıkıntısı içinde bulunan siyahların daha da zaman kayıpları içerisine girmesi, kendisi açısından pek hayırlı olmayacaktır.

17 ♞d2!

Taşların yeniden konumlandırılması adına yapılmış tematik, fakat oldukça etkili olan bir manevra. Zaten beyazlar 16 e5 hamlesi ile e4-hanesini atının kullanımı için boşaltmıştı, ki böylelikle kendisi f-piyonunun önünü de en etkili şah hücumu için açmış olacaktı. Siyahlar çaresizce 'yaratıcı manevra arayışları' içerisine girerek baskı altındaki şahını korumaya çalışıyordu.

17...♞f8 18 ♞e4 ♔e7 19 f4 b6 20 ♖f3 c5 21 ♖g3 ♕b7 (D)

En sonunda siyahlar vezir kanadındaki kuvvetlerinin sıkıntılarını çözüm getirmiş gibi görünüyordu, ancak sizce de biraz geç kalınmamış mıydı?

22 ♞f6+ ♔h8 23 ♔g4!

Ağır taşların da şah kanadına yerleştirilmesi sonrasında siyah şah çaresiz kalıyor.

22...♞g6

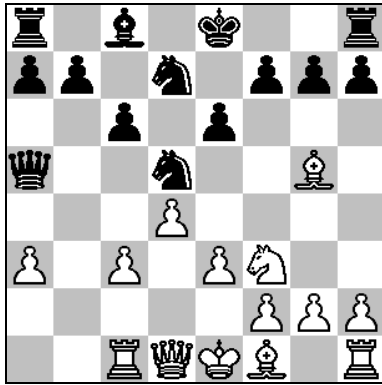
22...g6 hamlesi de pek yardımcı olamazdı: 23 ♖h4! h5 24 ♗g5 ♔g7 25 ♘h5+ ve 26 ♗xe7 beyazlara kazanarak. Partinin rutin bir şekilde ilerleyen devamı, herhangi bir yoruma ihtiyaç duymuyor.

24 ♗xg6 fxg6 25 ♗xg6 gxf6 26 ♗xh6+ ♗h7 27 ♗f6+ 1-0

Cambridge – Springs Varyantı'ndan 'övgüyle' söz edildikten sonra bu şekilde bir mağlubiyeti sizlerle buluşturmak gerçek bir çelişki gibi. Ancak GM Portisch'in de dediği gibi, **"Kötü açılışlar yoktur, ancak ve ancak kötü oynanmış açılışlar vardır."**

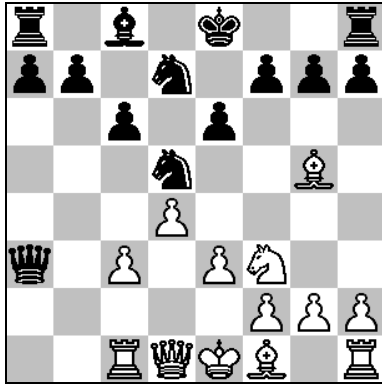
Ben de Macar büyükustanın düşüncelerini taşıyarak, nereden hata yaptığım konusunda ve acaba beyazların bu girişimci yaklaşımına karşı nasıl bir tepki ortaya konması gerektiği hakkında masa başı analizlere daldım. Ancak 8 ♗c1 devamyolunun daha önceden çok fazla oynanmamış olması, maalesef beni analizlerimde baş başa bırakıyordu...

Ivanchuk'un 9...h6! fikri

10 bxc3 hamlesindeki konumun mücadeledeki ilk kritik konum olduğundan sizlere bahsetmişim. Gerçekten de bu noktaya kadar tarafların az – çok normal hamleleri ortaya koyduğundan söz edebiliriz. Dolayısıyla siyahların ilk hatası 10...0-0 hamlesi olmalıydı. Peki şimdi önümüzdeki alternatifler nedir? Elbetteki devamında ...♘xc3 tehdidini de ortaya koyan 10...♗xa3! hamlesi.

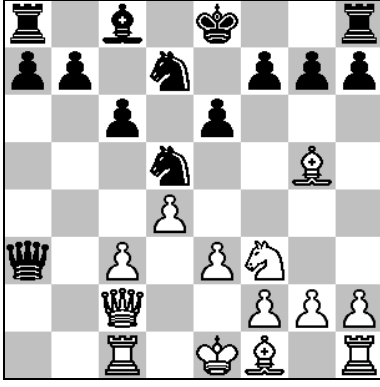
10...♗xa3! (D)

Böylelikle siyahlar ...♘xc3 tehdidini ortaya koyarak rakibinin temel fikri olan e4-piyon sürüşünü biraz olsun geciktiriyordu. Şimdi beyazların olası 2 tepkisi bulunuyor ve bunları teker teker inceleyeceğiz:

- A) 11 ♗c2
- B) 11 ♗d2

A) 11 ♗c2 (D)

Temel anlamda c3-piyonunu koruma hedefini ortaya koyan bu hamleyle beyazlar, aynı zamanda ♖c2-♗d3 şeklindeki vezir – fil bataryasını hazırlayarak kuvvetlerini şah kanadına zaman kaybetmeden yönlendirmeyi hedefler. Şimdi ise karşımıza Ivanchuk'un Kramnik karşısında ortaya koyduğu etkili plan çıkıyor.

11...h6!

Rok atılmadan önce, siyahlar rakibinin filinin f4-karesini kullanamamasından ötürü (12 ♗f4?! ♘xf4 sonrasında beyazlar bozuk bir piyon yapısıyla baş başa kalır), filin tek bir bölgede hareket etmesini istemektedir. Bunun yanı sıra g5-karesinin kontrolü beyazların elinden alınmış ve birazdan karşılaşacağımız vezir – fil bataryasının h7-piyonuna baskı yapması da engellenmiştir. Ancak, 11...h6 hamlesinin tarafımca (!) işaretiyle ödüllенmesinin bambaşka bir sebebi vardır.

12 ♗h4 0-0

Önce şahın güvenliği.

13 ♗d3

Diğer alternatifler ne olabilirdi:

A1) 13 ♗e2

Beyazlar fazla girişimci bir yaklaşım ortaya koymadan açılışa devam etmek isterlerse siyahların eşitlik yolunda biraz olsun rahatladığını görüyoruz. Ancak yine de siyahların vezir kanadı kuvvetlerinin pasif kalması risklerini akılda bulundurarak dinamik bir savunma ortaya koyması gerekiyor.

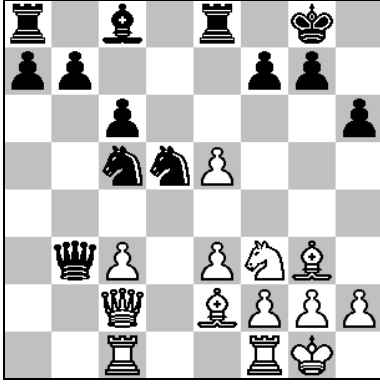
13...e5!

c8-filinin sıkıntısı bir kere daha piyonu geri vererek çözme fikriyle

14 dxe5 ♜e8 15 ♗g3 ♘c5

Bir sonraki hamlede ...♗f5! tehdidiyle.

16 0-0 ♖b3 (D)

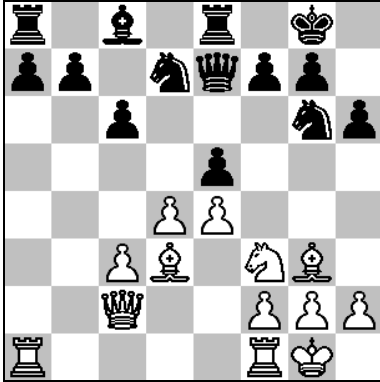
Bu alternatif devam yolunda beyazların şah kanadındaki piyon çoğunluğuna karşılık, siyahların da vezir kanadında piyon fazlasına sahip olması; ayrıca, c8-filin sıkıntılarının çözülmüş olması sayesinde siyahların rahatlıkla oynanabilir bir konuma ulaştığını görmekteyiz.

A2) 13 e4

13...d4 14 g3 g6 15 d3 e5 16 0-0

Beyazların 16 dxe5 hamlesi ile materyal dengeyi tercih etmesi çok mantıklı olmazdı, çünkü bu halde siyahlar halen oyundışı kalmış olan vezirini 16...c5 hamlesiyle tempolu bir şekilde oyuna katabilirdi.

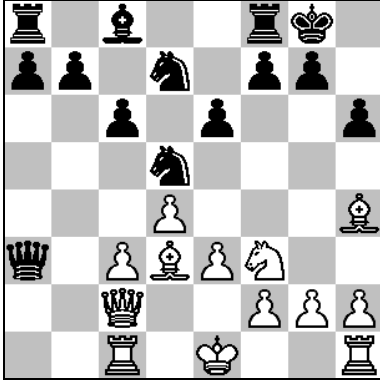
16...e7 17 a1 e8 (D)

Benko Gambiti'nde siyahların elde ettiği şanslara benzer bir şekilde, beyazlar da açık a-b dikeyleri üzerinden yaptığı baskı ve merkezdeki hakimiyeti sayesinde önemli bir kompensasyon elde ettiler. Ancak yine de siyahların durumu oynanabilir olarak nitelendirilebilir.

Tekrar ana varyanta dönecek olursak...

13 d3 (D)

Görünüşe göre beyazlar normal gelişim hamleleriyle feda ettikleri piyona karşı önemli bir kompensasyon elde edeceklerdi. Fakat siyahların da karşı oyun olanakları olduğu akıldan çıkarılmamalı.

13...e5!

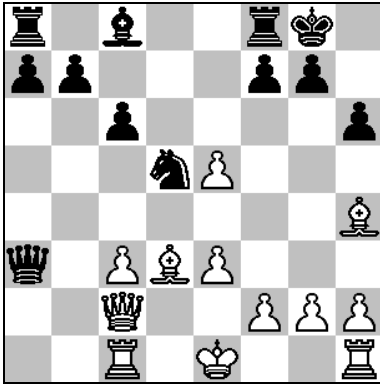
Materyal üstünlüğe sahip olan tarafın en temel avantajı, bu üstünlüğünden en uygun zamanda vazgeçip daha rahat bir konum elde edebilmesidir. Burada da siyahlar, partinin başından beri yaşadığı c8-fili sıkıntısını c8-h3 diagonalini açarak çözmeyi hedefliyor. Ayrıca, d4-karesine uygulanan baskı dolayısıyla e4-sürüşünün yapılması az da olsa güçleştirilmiştir.

14 ♖xe5

Alternatif 14 dxe5 hamlesi de siyahların mücadeleyi rahat bir şekilde sürdürmesine izin verirdi: 14...♗c5 15 0-0 ♗xd3 16 ♕xd3 ♕c5 17 ♖fd1 ♖e8 ve beyazlara ancak hafif bir üstünlükle.

14...♗xe5 15 dxe5 (D)

İşte şimdi 11...h6! hamlesinin önemi daha net bir biçimde anlaşılacaktı.

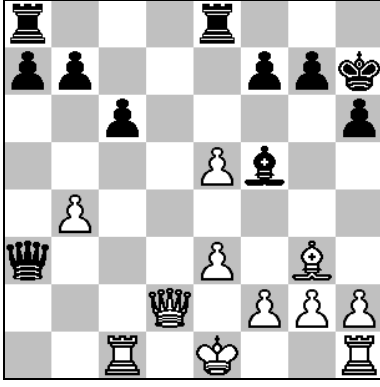
15...♗b4!

Gerçek bir buluş, öyle değil mi! GM Nunn'ın tabiriyle *BTD* (Boştaki Taşlar Düşer)! Şimdi h4-karesindeki filin korunmasız duruşu, siyahların konumda hızlıca üstünlüğü ele geçirmesini sağlıyordu: 16 cxb4? ♕xb4+ 17 ♕d2 ♕xh4 ve siyahlara üstünlükle. Dolayısıyla, beyazların sonraki birkaç hamlede ortaya koyacağı tepkiler zorunludur.

16 ♕h7+

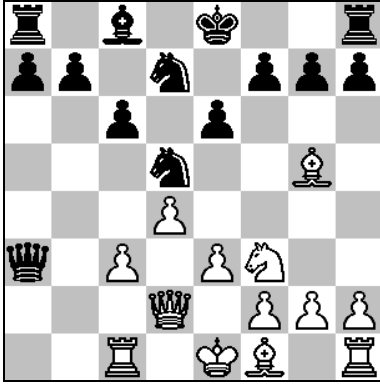
Bu *ara şah* da beyazlara yardımcı olamıyor.

16...♖h8 17 ♕d2 ♖xh7 18 cxb4 ♖e8 19 ♕g3 ♕f5 (D)

Böylelikle siyahlar c8-filinin sıkıntısını çözdüğü gibi, aynı zamanda d-dikeyindeki oyunu ve vezir kanadındaki piyon çoğunluğu gözetildiğinde avantajlı bir konum elde etmiştir. Böylelikle 11 ♖c2 hamlesine ve takibindeki fikirlere karşı çözüm üretmeyi başarmıştım. Şimdi ise sıra, f4-karesinin kontrolünü sağlayarak, e4-merkez ilerleyişini daha ciddi bir şekilde destekleyen 11 ♕d2 hamlesine gelmişti...

B) 11 ♕d2 (D)

Her alternatifte olduğu gibi, bu hamlenin de artı ve eksi noktaları bulunuyor: artık ♖c2-♗d3 bataryasından söz edemeyeceğiz, fakat siyahların olası ...h6-sürüşleri karşısında filin h4-karesine gitmesinden sonra bile d2-vezirinin f4-karesini kontrol etmesi, beyazlara birçok durumda ...♘f4 tepkisiyle karşılaşmadan e4-sürüşünü ortaya koyma fırsatını veriyordu.

11...h6!

Herşeye rağmen!

12 ♗h4 e5!

Az önce belirttiğimiz gibi, beyazlar e4-sürüşünü ...♘f4 tepkisiyle karşılaşmaksızın ortaya koymayı hedefliyordu. Bu nedenle siyahlar bu defa 'önce şahın güvenliği' prensibinden vazgeçerek ...0-0 hamlesini erteledi ve beyazların merkezine karşı saldırı oluşturmaya başladı.

13 e4 ♘f4 14 ♘xe5

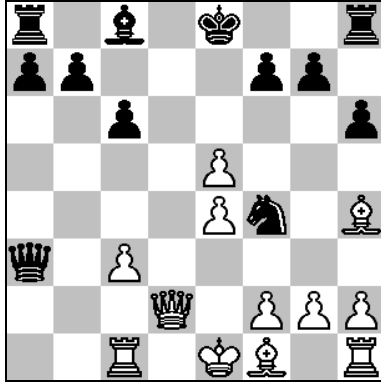
Dikkate değer diğer seçenekler olan 14 dxe5 ve 14 ♗g3 hamleleri de incelenmelidir:

14 dxe5 ♗g6 15 e6! (en sınavı fikir bir kere daha materyalin geri verilerek üstünlüğün artırılması hedefini taşıyordu) 15...fxe6 16 ♗g3 e5!? 17 ♗c4 ♗b6 18 ♗a2 ♖e7. Bu devamında siyahlar beyaz karelerde ciddi sıkıntılar yaşıyor gibi görünmesine karşın, gelecek olan ...♗e6 hamlesi kendisini baskıdan kurtarmaktadır.

14 ♗g3 ♗g6 15 ♗d3 0-0 16 0-0 ♖e8 ve beyazlara kompensasyon ile.

14...♞xe5 15 dxe5 (D)

Elbetteki 15 ♔xf4 hamlesi 15...♞g6 yanıtına kaybederdi.

15...g5!?

d8-karesinden mat tehdidinin pasif ...♞e6 hamlesiyle kesmek yerine 'karşı – vuruş' felsefesiyle oynanmış bir hamle. Ancak siyah şahın sıradışı durumu dolayısıyla, 15...g5 hamlesi şu an için ancak enteresan olarak nitelendirilebilir. Burada da Kramnik – Ivanchuk partisinin izlerini görmekteyiz, öyle değil mi?

16 ♟g3 ♟g4

Az önceki aktif karşı şans arayışı planına sadık kalarak.

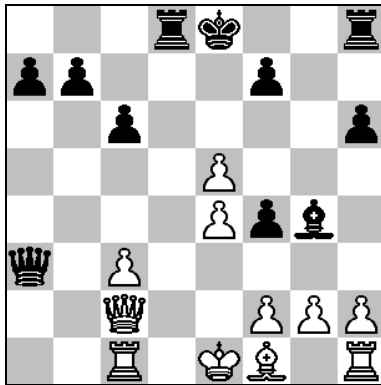
17 ♟xf4 ♞d8!

Bu tip etkili ara hamlelerden kim hoşnut olmaz ki?

18 ♔c2

18 ♔e3 hamlesi adeta 'hara – kiri' olurdu: 18...gxf4! 19 ♔xf4 ♔xc3! 20 ♞xc3 ♞d1#

18...gxf4 (D)

ve tamamen belirsiz bir konumla. Böylece artık 9 a3!? piyon fedasına karşı hazırlıklıyız! Belki de böyle açılış çalışabiliriz, ne dersiniz? Kendi maçlarımızı analiz edip, kendi hatalarımızdan dersler çıkararak.

Cambridge – Springs Varyantı'nın nadir rastlanan bir devam yolu için bile bu kadar açıklama yapmamız, kusursuz bir açılış hazırlığı yapabilmenin hayli emek gerektirdiğini ortaya koyuyordu. Ancak, hangi konuda çaba sarfetmeden sonuç bekleyebiliriz ki? Yazımı noktalarla, GM Yermolinsky'nin *The Road to Chess Improvement* (Gambit Publications, 1999) isimli eserinden bir alıntı yapmak istiyorum:

*“Satranca başlayalı 20 yılı aşkın bir süre olmuşken – o zamanlar 28 yaşındaydım – oyunumda bir gelişme olmadığını farketmek gerçekten de üzücüydü. İlham kaynağı arayışları içerisinde, Alekhine'in (en beğendiğim oyuncu) ve Botvinnik'in (en az sevdiğilerimden) çalışmalarında da bulabileceğiniz tavsiyeyi uygulamaya karar verdim: **kendi oyunlarımızı çalışmak**. O gün bugündür, oynamış olduğum tüm partiler tarafımdan derinlemesine analiz edilmiştir.”*

Geçtiğimiz köşedeki soruların cevapları aşağıdaki şekildedir:

Etüd: 1 ♖a5+ ♗c3 (1...♗a3 2 ♕c5+ ♗a2 3 ♜a4#) 2 ♜b4!! ♜g8 (2...♗xb4 3 ♖c6+, 2...♜xb4 3 ♕d2+) 3 ♜b3+! ♜xb3 4 ♕d2 +-.
Kombinezon: 1 ♖f6 ♖d5 (1...♖g4 2 ♜g6 ♖xf6 3 ♖f7+ ♗g8 4 ♖xh6+ ♗h8 5 ♖f7+ ♗g8 6 ♖xd8 +-)
Mat Problemi: 1 ♜b6! cxb6 2 c3 b5 3 ♗c5 b4 4 cxb4# 1-0

Bir sonraki *Analiz* köşesinde görüşünceye dek hoşçakalın, satrançla kalın!

Hazırlayan: FM Alper Efe ATAMAN